

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.		
Fél évre . . . 5 " — "	Fél évre . . . 8 " — "		
Negyed évre . . . 2 " 50 "	Negyed évre . . . 4 " — "		
Egy óra . . . 1 " — "	Egy óra . . . 1 " 70 "		
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **Ifj. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Ma hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Közös ügy-e, vagy függetlenség?

Irta: **Hentaller Lajos.**

Az idő, ez a vén robotos, hamarosan elér oda, mikor az 1896—1901-iki képviselőház megbízatásának időszaka lejár. De azok, akik hivatva vannak az idő óráján igazítani, nem várnak odáig. A választások előbb meglesznek.

Ma még benn a parlamentben folyik a személyes érdekekért a harc, hogy a Ház bezártával a személyi küzdelmet kivigyék a választók közé.

Ma három párt van a képviselőházban: a szabadelvű, a függetlenségi 48-as és a néppárt.

A szabadelvű és néppárt voltaképpen azonban egy, mert ugyanazon alapon áll: közösügy Ausztriával.

A szabadelvűpárt az újabb időben számos apró töredékre van oszlova. A rákfene eszi a pártot. Az oltó métegy dolgozik. Az tény, hogy ma a volt nemzeti párt dominál. Ezek hátterbe szorították a Tisza-esoportot. De ezenkívül van a szabadelvű pártnak még liberális és konzervatív; radikális és ultramontán; agrárista és merkantilista; közigazgatást államosító és

megyei autonomista; lipótvárosi érdekképviselő és latitfundiumért imádkozó; katolikus és református stb. Az isten tudná, hány százféle csodabogár akad még ott.

Nagy részük a jövő zenéjét fujja. Az öregektől csak egy nótát tanulnak el, azt: hogy Ausztria nélkül a magyar boldog nem lehet soha. No igen! Tudták az öregek, hogy az áldás, a bőség szaruja Bécsből hull a magyarra már 300 év óta. Ott tartják a madzag végét, melyre az orrunkba huzott karika kötve van. Csak rángatni kell!

A néppárt orrába huzott karikát még csak nem is kell Bécsben rángatni. Tánzol az mindenre. A kicsi és bosszuálló néppárt. A hazafiság ő nekik a Burgban van. Pártjok jövője és jóléte Ausztriában, gyökerük a főpapságban és arisztokráciában.

Hogy milyen jó magyarok a néppárt tagjai, kitűnik abból, hogy keszeg fürgeségű, mozgékony elnöküknek gyermekei még csak nem is tudnak magyarul beszélni. Az ébredező nemzeti szellemet ők nem látják, nem érzik. Egyebet nem tudnak, mint a Kossuth párt ellen szitkozódni, mert a választások közeledtével egyuttal végnapjuk közeledtét is érzik. A szabad-

elvű párt magában tehetetlen. A nagy erő öli meg. A néppártnak programja pedig lehetetlen. Ezt a magyar nép jözan esze öli meg. Ez a két közjogi párt bomlik-e fel előbb, vagy maga a közösügyes rendszer? — ez nem biztos. Az tény, hogy a szolgaság és udvaronczai hiperlojalizmus által idő előtt megöregedett magyar társadalom hova hamarabb halomra dől.

Az új, a független Magyarország társadalmába más emberek fognak életet lehelni.

Magyar tisztviselők.

Debreczen, május 20.

Az inkompatibilitás körül folyó viták föl-föllebbentik magyar parlamentarizmus büneiről a fatyolt. Olyan férfiak, mint Szilágyi Dezső panaszkodják el, hogy a képviselő urak önző tevékenysége mint vágta be a nemzeti haladás útját s miként lettek ők a közérdek helyett a közelkorcsosulás hathatós eszközei.

Legutóbb arról volt szó, hogy a képviselők milyen atkozottul szorgos tevékenységet fejtettek ki a magyar közigazgatás és tisztviselői kar megmontása körül, mint portáltak tehetetlen, tudatlan protegéiket, a jók szorgalmasok és tehetségesek rovására.

A bürokrácia tulterjeszkedésének, az e czimen elköltött milliók szaporodásának

Aki négy királynak trombitált.

— Egy debreczeni vén cigány visszaemlékezései. —

A „Debreczen” eredeti tárcaja.

A debreczeni cigánysorról sok jeles cigány szakadt ki a nagyvilágba. Az öreg Dajna Balog Bandi is innét vette származását, valamelyik nádfedeles házikó falai közül. Azóta sok víz lefolyt a nagy Hortobágy folyón, — azóta ezt a régi jó Magyarországot is alaposan a fejére állították, igaz mivoltából kiforgatták a türelmetlen ujitók.

Öreg Dajna-Balogh Bandi másfajta Magyarországra emlékezik vissza, másfajta magyar uraknak apolgatja az emlékét, mint a milyen a mai színtelen Magyarország, mint a milyenek a mai barázdabillegető, ki tudja honnét szaporodott, ágrul-szakadt uraságok.

Öreg Dajna-Balogh Bandi, ha magyar urat említ, ezekkel a mai barázdabillegetőkkel sehogysem tud összebékülni, az ő jó urai még Almásy Pali, Ibrányi, Puky Miklós, Recsky Bandi, Csernovics, Dobozy, Kállay és még több ily nemes urak voltak, a debreczeni nagyvásár napjain akkor többet

keresett a cigány, mint ma egész esztendőben, noha ma sem minden cigány panaszkodhatik.

Azok voltak az urak . . . Öreg Dajna-Balog Bandi ezüstös nyaku kürtjén a „havasi kürtöt” tele tüdöböl, tele érzéssel fujt ogálta nekik. A régi hires nemes urak pedig az asztalra könyökölve hallgattak . . . Ej! De megkopott a vén cigány. Valamelyik kisebb bandában a nagybögöt dirmegett, dörmög teti ma. Öreg Dajna Balog Bandi ma a legöregebb tényleg működő muzsikusz cigány Debreczenben. 74 éves az öreg s még ma is eljár „basoválni.” Szegényes a jelenélete, édes visszaemlékezni a multra. A magyarság jelen sorsa is ilyen. Ejh! Vén cigány nem egyedül a te napod bánatos.

Dobozy Károly nagyságos urra, ugyan ki emlékszik ma? Pedig nem utolsó magyar nemes ur volt. A született cigányprimás sem hegedült nálánál tüzesebben, és bolondulásig szerette a cigánymuzsikát. Vérébeli magyar nemes ur volt. Az apja valami vitézlő huszár őbester, ki nagy Napoleon ellen vezérelte a huszárjait. Háromfalut hagyott a fiára, a Károly nagyságos urra. Öreg Dajna-Balog Bandi ma is bölcsen említi e három falu nevét, Vajda,

Pelbárt-Hida, Nyüved voltak a Dobozy nagyságos ur falui.

Miglen Dobozy nagyságos ur a földes urasága mellett primásnak is felcsapott, hogy az idegen országokban is ösmerjék meg a népek a magyarzenét; összeszedte, gyönyörű magyar ruhába öltöztette, nagy fizetés mellett fogadta fel a néhai öreg Boka Károly zenekarát és kivitte a füstös fiukat nyugotra. Régen volt ez. 1845-ben indultak el. Öreg Dajna-Balog Bandi a „fleglihornit” fujta . . .

Bécs, Prága, München, Drezda, Berlin, Hamburg, Amsterdám, Haag, Párizsban, csak a nagyobb városokat említve, mindenütt nagy erkölcsi sikereket aratva, játszott a Dobozy nagyságos ur bandája . . . El is hegedülték mindahárom falut.

Berlinbe érve, ol szerencsések voltak, hogy a burkus király udvarához is meghívták a muzsikuszainkat. A burkus király ekkor Potsdamban vendégeskedett, „a szaxóniai király ü feisige” volt nála vendégségben, tehát odakellett kocsizni. Gyönyörűen tetszett nekik minden magyar nóta. Vagy hat óra hosszat hegedültették magukat. A burkus királynak mégis legjobban tetszett a Rákóczi nóta. Hatszor is elhuzatta egymás-

egyik oka éppen ez, mert a tehetetlen hivatalnok helyett fölös számban kellett alkalmazni olyanokat, akik amazok munkáját elvégezzék. De ennek a rendszernek még más, ennél nagyobb kára is volt. A Hohenzollernnek, sőt a Habsburgok bürokráciája pontosságra, szigorú fegyelmre volt nevelve s ezeket az erényeket belevitte a népbe is.

Dolgozott, mert odaadó munkájáért jutalmat várt és rendszeresen kapott is. — Az igazság és jogérzete ily módon behatolt a nemzet egyes rétegeibe és azt megnemcsinálta.

Mi nálunk éppen az ellenkező történet mert a jogtalan protekciók és ennek folytán a hivatalnok mellőzése magukban a tisztviselőknél inkább undort, mint lelkesedést kelt az iránt a rendszer iránt, melynek szolgálatában állanak. Egy-egy választás után egész csomó olyan képtelen egyén jutott még a minisztériumokba is feljebb, a kiknek apja, vagy egyéb hozzátartozója részt kívánt a kormánypárt által elért sikerekben.

E szerencsés halandókkal szemben mily sorsa volt azoknak, akik csak tehetségükre támaszkodhattak? Hivatottak voltak ugyan a közügyek okos intézésére, ami nemzeti érdek, csak hogy a miniszter egyéni pozíciójának biztosítása, pártjának erősítése édesebb jutalomra s gyorsabb figyelembevételre tartott számot, mint a kötelesség okos és hű teljesítése.

Igy terjedt el a burokráciában s ezen a réven a nemzetben az az erkölcsi nihilizmus, melynek oly buja felsarjadását látuk Bánffy idejében s amelynek gyökere elvágva máig sincs. Így lett a bürokrácia terjedése romlásunknak egyik legbiztosabb eszköze, nem csupán azért, mert keveset és kifogásolhatólag dolgozott, hanem még inkább, mert a nemzet legjobbjaiból irtotta ki a tisztá ideállokba vetett hitet.

A tisztviselők jobbainak s az elhunyt elődöknek örök érdeme, hogy teljesen megsemmisítette ki, hogy sokan vannak hivatal-

után. A királyi kert lombos kertjében csakugy zengett az édes bus kurucznotha hangja.

Már erre a nótázásra az áldomás sem maradt el. A burkus király pókhálós palackokkal rakatta meg a kerti asztalt. Mert kint az öreg lombos kertben bandáztak, — a kert kerítésén kívül bizonyosan tátotta a száját a sok nehéz fejű burkus.

A cigány nemzet már olyan, ha bor van előtte, nem igen várja a kínálást. Valami nemes, tüzes régi borral szolgált a burkusok királya. Dajna-Balog Bandiék tehát szorgosan neki is láttak, a nagy pohárból csak amugy hajtogatták a rajnai zamatos illatu bort, mintha sestakerti lett volna, még a burkus király is elmosolyodott, ő felségéek csak gyűszűhegyelték a bort és kérdezte is:

— Mindig így isznak a magyarok?

Dobozy nagyságos ur megis ijedt. Már tudta, hogy micsoda nemzetség a cigány, ha iszik, hogy mindjárt lármás.

— Fiúk az Istenért, csak ne igyatok. A koncert után az én vendégeim lesztek.

Ugy is történt. Mikor a királyéktól elbucsztak: pezsgőt nyakalt még a bról hordozó is. Pelbárt-Hida, Nyüved, Vajda eképp hegedültettek el.

A harmadik király meg a hollandusok királya volt. Ő volt nevezetesen az a harmadik király, a ki előtt Dajna-Balog Bandi trombitált, a hollandusok királya előtt Haagban játszottak, a negyedik király meg a tulaj-

nokaink közt ma is, akik szükes viszonyok s a praeteratio réme mellett is becsülettel végzik kötelességüket, akik a munkában és kötelesség teljesítésében egyaránt példásak.

De bizonyos-e, hogy ezek fiai is ilyen erősen fognak ragaszkodni a régi puritán ideálokhoz: ha már gyermekesüktől azt látják, hogy a becsület jutalma a mellőzés, a bűné és kortesérdemé az előremenetel?

A protekció kiirtása, a régen követelt és sokszor ígért pragmatica megalkotása és életbeléptetése még megemlítheti a magyar tisztviselő karból a meg nem romlott részt. Teremthet ideálisabb állapotokat annál, a melynek építésén Tisza és Bánffy hadai husz hosszú év alatt annyi perversz kitarással dolgoztak. De mielőbb vissza kell adni tisztviselőinknek, akiknek soraiban a magyar nemzet legjavának már is a kellelténél nagyobb része küzd, az önbizalmat, a becsületes törekvések értékebe vetett hitet s akkor, de csakis akkor lehet e már is félelmetesen nagy gépezet azzá, amivé lenni kell, a becsületesen koncepiált törvények részre nem hajló, szigorú és pontos végrehajtójává.

A nemzeti emelkedésnek és nagyságnak a becsületes és okos adminisztráció nem nélkülözhető feltétele.

A miénket azonban ide emelni csakis akkor lesz lehetséges, ha a benne mestersegesen terjesztett erkölcsi anarkhiát kiirtanunk sikerült.

A „Turul“ és a jó izlés.

Debreczen, május 20.

Néhány évvel ezelőtt sikerült belevinni a közérzületbe a Turul-t. Tudta, vagy sejtette legalább már azelőtt is mindenki, hogy a Turul a régi magyarok sasmadara volt. Sikerült azonban elhíttetni, hogy a Turul a nemzet madara, egyszóval annyi, mint a németeknek a „Reichsadler“.

don mi királyunk volt, akkor játszott előtte, mikor a nagy Kossuth-világ után Debreczenben járt a felség. Még mikor most utolszor Debreczenben járt a felség, Dajna-Balog Bandi ezen öregségében is megszólaltatta az „instrumentumát“, a kürtöt a felség előtt. Nem máskor történt, midőn a dalárdistáknak „haptákat“ fujván jelezte, hogy:

— Jön a király! . . .

— Futtam én még egy ötödik királynak is uram! az öreg cigány derengve tekintett fel a sörös pohár mellől.

— Molyiknek öreg?

— Hát a Király Ferencz nagyságos urnak! Ő kigyelme is ösmer engem.

Ez meg nagy Franciaországi történet. Rennesből-Ajba mentek át hangversenyezni. Itt is nagy sikereket arattak. És egy kövér francia ur az édes hazai magyarnyelven szólította meg a bandát. Kiderült, hogy a francia borkereskedő még a magyar földre is elszokott borvásárra járni. Akkor még oly nagy becsülete volt a magyar bornak, Engel urék még akkor nem mérgezték meg a hirnét. Jó vigkedvű ember volt a francia borkereskedő, az egész cigánytársaságot vendégségre hívta. Kosár számra fogyasztották a pezsgőt. Dajna-Balog Bandinak inkább izlett volna savanyu vízzel egy kis sestakerti, mindamellett az asztal alatt több volt a francia, mint a cigány. A francia borkereskedő pedig bevallotta:

Csak természetes folyománya volt a Turul fölfedezésének, hogy ezt a gyönyörű madarat alkalmazni kezdték az építészetben is. Így Budapesten a Ferencz-József-hid oszlopai fölött Turul madarak lebegnek és Szegeden a Gizella-téri honvéd-émlék is nem más, mint egy gyönyörű Turul madár.

A Turul tehát az lett, a minek szánták: nemzeti madár. És mert nemzeti madarunknak elfogadtuk, hát annál furcsább, hogy megengedtük és türtük a profanizálását.

Mert furcsa ám az egy kicsit, hogy egy cipőgyárat a magyar nemzeti madárról neveznek el es még furcsább, hogy azok a cipészek átváltoztatták a Turult közönséges csirkehordó kányává. Egyszóval a temesvári, illetve a szegedi cipő-botrány nem vált előnyére a Turulnak, mint nemzeti madárnak.

Az ilyen izléstelen és nagy nevetek hajhászó törekvéseket sehol a világon meg nem tűrnék. Védjegyek, szabadalom mellé, meg udvari szállítónak odaadják egyebütt is a koronát vagy császári sást.

De hallott e már valaki a külföldön, ehhez hasonló profanizálást, mint: Hunyady János keserűviz, Rákóczy Ferencz keserűviz, Turul cipőgyár. Az még megjárja, hogy van Hunnia gyógyszerár, meg Petőfi-kávéház, bárha keserű humor van abban, hogy a fővárosban így szövegezik a czimtblakát: Kávéház a Petőfihez, Gyógyszerár a Hunniához. Mintha azt mondanák: Vendéglő a kémaeszkához.

Tegyük fel, hogy olvassuk az ujságban egy osztrák cipőgyár hirdetését, amely alá ez a cég volna oigygyesztve: „Schuhwarenfabrik zum Doppeladler.“ Nem izléstelen volna ez? De ilyet nem engednek meg egyebütt.

Nekünk van Hunyady, meg Rákóczy keserűvizünk, de az osztrákoknak nincsen „Johann Sobiesky Bitterwasser“ vagy „Eugen von Savoyen Sauerbrunn“, aminthogy franciaíknál nem hívják a Vichy vizet Jeanne d' Arce viznek.

— Hát van minálunk is jó bor, hanem a Szeremley Sándor ur jankai pinczejében, a Zichy grófok diószegi pinczejében van az igazi nektár . . .

Párisban el is temettek egy cigányt. Boka Lajos a klarinétos meghalt ott az idegenben. El is temették szép hegedű szó mellett a párizsi nagy temetőbe. Legalább nem került teljesen idegen mellé. A szomszédsirban még Fitos Sándor nevezetű párizsi magyar táncmester aludta az igazak álmát.

1846 ban Liszt Ferencznek is hegedültek Bécs-városában. Liszt Ferencz jobban nem tisztelhetette meg Dobozy nagyságos urat, az egész zenekarával együtt meghívta a hangversenyére, amde ugyaneznap Recsky Bandi, Almássy Pali, Puky Miklós is felrándultak Bécsbe, hívták magukhoz a zenekart, de Dobozy nagyságos ur inkább a három faluját engedte volna oda nekik, mintsem hogy a Liszt hangversenyéről elmaradjanak.

Bécsben különösen a magyar gárdistákkal barátkoztak. Kitűnő magyar nemes ur volt mindnyája. Balásházy Misa gárdista urat máiglan sem felejtette el az öreg Dajna-Balog Bandi.

1848-ban meg a Boka Károiy bandája volt a „miniszteri banda“. Recsky Bandi Budapestre is felvitette a bandát. A „Fehér

A mai kor a reklám és a pénzhajhászás korszaka.

A reklám adja el ma a konyakot, a bort, a cipőt, és nem az utazó vagy a jó hírnév. Ami így van az egész világon és a min változtatni nem lehet. Az a különbség azonban mégis megvan a külföld reklámja és a miénk között, hogy míg ott mindig czéltudatosan és bár hangzatos nevekkal, mégis mindig izléstelenül nélkül ütök a dobot, addig nálunk egy új gyár vagy árucikk alig képzelhető el valami durva izléstelen elnevezés nélkül.

Ilyen izléstelen volt annak idején a konyak-gyárak haszája a gróf nevek után és ilyen izléstelen a „Turul“ cipőgyár elnevezés is.

Ha a külföldön nem ismerték volna eddig a „Turult“, úgy megismerték most és nem valami előnyös oldalról.

Valamelyik kivándorolt magyarral történt meg Amerikában, hogy Hunyady Jánosról akart beszélni, amikor a többoldalról hangoztatott haragos „Schoking“ érteté meg vele, hogy ott nem a törökverő Hunyadyt ismerik.

Megtörténhetik most, hogy valaki Németországban a Turult akarná megismertetni német barátaival, amikor egy olyanféle közbeszólás, mint: „Ah, das ist der grosse Schuhschwindel“ — értetné meg vele, hogy a Turul név alatt mit gondolnak a külföldön.

Délutáni levél.

(A Bikszádska Wodáról.)

En idáig ösmertem „Gieshübler, Selters, Karlsbader“ és egyéb „wasserket.“ Nem botránkoztam meg e „wasseret“ felett, mint a hogy nem is botránkozhattam meg, hogy a német: német czimlajos üvegekben származtatja hozzánk nevezett jeles források ásvány-

hajóban“ hajnalig-hajnalig is hangzott néha a muzsika.

Majd midőn Kossuthék Debreczenbe lekerültek, mind Kossuth Lajosnak, mind a tábornokoknak többször játszott a tiszteletere az öreg Boka Károly bandája, ekkor már nem a Dobozy nagyságos ur volt a direktor.

Mindamellett az „elegáns cigányzenét“, Dajna-Balog Bandi vélekedése szerint Balázs Károly teremtette meg Debreczenben. Az öreg Dajna Bandi vele együtt Varsóiban is járt kint. Egy muzsika tiszt ott huzatta velük a Kossuth-nótát.

Egész marok rublival fizetett a gyujtó nótáért. En nem tudok muszkául, de ha hinni lehet az öreg Dajna-Balog Bandi nyelvtudományának, ekkor a varsói muszka főtiszt e szavakat mondta volna:

— Cse graj té Kossuth ti mars! . . .

Es a varsói nagy vendégfogadó kertjében csakugy zengett a Kossuth nóta. A cigányoknak még a szemük is könybe lábbadt bele, akkor még az 1863-dik esztendőrt irták a kalendárium csinálók, akkor még a magyar földön az osztrák zsendár parancsolt. De akkor még az ezüst hangukürtöt fujta Dajna-Balog Bandi, ma roska-tag az ina, gyöngye a tüdeje, vén már és ereszkedett hurosságát dirmegett-dörmögött a szegény öreg cigány, a ki kikopott a régi jó magyar világból.

nemes Portörő Kelemen.

vizét. Ha mégis botránkoztam, legfőbb az adott alkalmat a botránkoztatásra, hogy magyarföldön a legkitünőbb ásványvizek dus hazájában még ásványvizekért is adózunk a németnek.

Mindamellett német sögorék nem botránkoztattak meg annyira, mint a mennyire a bikszádi ásványvíztelep gondozóinak a hazafiatlan eljárásán megbotránkoztam. Tót czimlajos üvegekben hozzák forgalomba ezt a magyar földből fakadt ásványvizet.

Ugy tudom, hogy a bikszádi fürdő magyar nemes urnak, az egyik Szent-Iványi urnak a tulajdona, felháborító tehát, hogy a bérlők ily hazafiatlan vakmerőséggel, czudarsággal, sőt szemérmertlenséggel czégérezik a magyar tulajdont. Az osztrák földön agyonbunkóznak az olyan üzereket, a kik például a „Karlsbadi“ vizet magyar czimlappal mernék forgalomba hozni. De nálunk minden komisszárra szabad a pálya. A bikszádi ásványvíztelep gondozói vakmerő elbizakodottságukban még Debreczenbe is elég merészek voltak ily teljesen tótfelírással „bikszádska wodas“ üvegeket küldeni, melyen például Budapest neve is „Budapeszcie“-nek van meghamisítva.

Ezen czudar visszaélésnek, ezen komisz hazafiatlanságnak, ezen pánszláv szagu üzérkedésnek, mely a helyneveket is meghamisítja, ideje volna hatósági uton véget vetni. A magyar közönség pedig legerősebben úgy sujtaná a „b i k s z á d s k a w o d a z d r o j o v n a“ üzereit, ha nyakukra hagyná poshadni a tótfelírással ásványvizes üvegeket.

Szabad Hajdu.

NAPI HIREK.

Aradi gazdák Debreczenben.

Aradmegyei vendégeket fogadott Debreczen. A kies aradmegye birtokosai közül rándultak ide, mintegy 35-en Debreczen gazdagságának, földbéli vagyonának, állattenyésztésének a tanulmányozására. — Az aradi gazdák vasárnap este fél hét órakor érkeztek Debreczenbe. A vasutnál Király Gyula gazd. tanácsnok, Rickl Antal a debreczeni gazdasági egylet alelnöke, Kerpely Kálmán gazdasági tanintézeti igazgató, többen gazd. tanintézeti tanárok s birtokosok fogadták őket. Az aradi vendégeket Rickl Antal a gazdasági egylet alelnöke köszöntötte szívélyes szavakkal, a melyre az aradiak nevében Vásárhelyi László főrendiházi tag válaszolt. Az aradi vendégeket részint a Bikában, részint az Angol királynőben szállásolták el. Ma reggel a nagyerdőn keresztül a pallagi telepre kocsikáztak ki. — Előbb a nagyerdőn szalonasütést tartottak. Kint a Pallagon a gazdasági tanintezet adott a tiszteletükre ebédet. Délután a város nevezetességeit tekintették meg. Esti 8 órakor a Bika disztermében a város ad disz-

lakomát a tiszteletükre. Kedden pedig a Hortobágyra rándulnak ki, a hol szintén a város vendégei lesznek. A vasárnapi ismerkedési estélyen résztvettek:

Aradi, csanádi és békésiek: Vásárhelyi László az aradmegyei gazd. egylet elnöke, Laehn Hugó az aradmegyei gazd. egylet igazgatója, Sfeiffer István az aradmegyei gazd. egylet titkára, Wittmann János földbirtokos országgyűlési képviselő, Korossy János intező, Récsy Miklos tisztartó, Fidy Lajos földbirtokos, Kratisz Gyula, Baross László intézők főhercegi uradalomból, Morvay Mihály földbirt., Debreczeni Endre fölbirt. Scharff Elek fölbirt., Hary Ágoston fölbirtokos, Banner Béla tisztartó, Dr. Hámory László fölbirtos, Csikás Mihály intező, Vajda Lajos fölbirtokos, Verszár Márton fölbirt., Dr. Keresztes Gyula megyei főügyész, Öröm Ede tisztartó, Szánthó Dezső fölbirtokos, Vidovszky Károly fölbirt. Zolnay Bela főmérnök, Habereger György fölbirtokos, Grófner Viktor fölbirt., Szalay József fölbirt., Szailer Elek főszolgabíró, Vagner József fölbirtokos, Serly Kálmán intező, Lavotka Gyula fölbirt., Fehér Miklos fölbirtokos.

Debreczeniek: Naszády Iván táblabíró, Lestyán Adorján közjegyző, Király Gyula tanácsnok, Kerpely Kálmán gazd. tanint. igazgató, Balogh Mihály nyug. főmérnök, Békéssy László, Rickl Antal, Hutflész Kazimér, ifj. Sporsón Pál, Vörös Pál, Ferenczy Ferencz, Hajós István, Jobbágy János, Kertész Janos, Czako Zsigmond, Rátkai Lajos, Dragotha Miklós, Szalay István, Dalmy László, Janesovics Jenő, Dr. Nyiredy Jenő, Szőlősi Ferencz, Szőlősi Rezső, Dr. Benedek János stb.

Képviselői beszámoló.

A függetlenségi párt két jeles tagja tartott a szomszéd Biharvármegyében beszámolót.

Hirt adtunk Illyés Bálint a bárándi kerület képviselőjének beszámolójáról, amit derecskei választóinak tartott. A képviselő most mint nekünk írják — Tépe községben tartotta meg beszámoló beszédét a nagy szamu egybegyűlt közönség előtt, melynek megtörténtével Szőlősy pártelnök köszönetet mondva a beszéd megtartásáért, felkérte Tépe község nevében a képviselőt, hogy azt a zászlót, melyet eddig lobogtatott, ezután is lobogtassa, fogadja el a jövő választási ciklusra a képviselői mandátumot.

Nem régiben az a hír kapott szárnyra hogy a bihari választókerület polgárai nem ajánlják föl többé Rigó Ferencznek a mandátumot. Aki ismeri azt a szives viszonyt, mely a bihariak magyargondolkodásu, nyitvászivü képviselőjét választóikhoz köti, bizonyára nem adott hitelt a hírnök, amelyet most maguk a választópolgárok czafolnak meg sorra. Öszinte bizodalomuknak adva kifejezést szeretett képviselőjük iránt. Legutóbb a szalárdi választók küldöttsége tisztelt Surányi Lajos ref. lelkes és Sípos János főbíró vezetése alatt a Rigó Ferencz nyüvedi lakásán s úgy a maguk, mint a polgartársaik nevében kijelentették, hogy képviselőjükhez, mint törhetlen, a függetlenség és 48-as Kossuth párt becsült és szeretett tagjához feltétlen bizalommal és tártó rithatlan hűséggel ragaszkodnak. Egyszermind fölkerék, hogy beszámolóját legközelebb Szalárd községben tartsa meg. Rigó öszinte magyar szivességgel fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy a legközelebbi időben körükben megjelen, hogy beszámolóját megtartsa.

Az önkéntes tűzoltó testület közgyűlése.

A debreczeni önkéntes tűzoltó testület vasárnap délután tartotta meg XXIV-dik évi rendes közgyűlését a tagok nagy érdeklődése mellett. Szikszay Gyula főparancsnok elnököl. Jablonczay Kálmán testületi titkár olvasván az évi jelentést, azt a közgyűlés jóváhagyta, a számvizsgálók jelentését is elfogadták és a felmentvényt úgy a parancsnokságnak, mint Ganovszky Lajos pénztárnoknak, Publik Ernő parancsnok helyettesnek, a szertár kezelőjének megadták. Továbbá meghatalmazták a parancsnokságot, hogy az előkészületeket tegye meg a testületnek a 25 éves fenállási jubileumára, mely az 1902-dik évi augusztus havában következik el. Számvizsgálókká ifj. Gyürky Sándor, Pósalaky István, Glück Adolf, póttagokká: Sima Ferencz, Darvas Imre választattak meg. A műszaki jelentésből kitűnik, hogy a testületnek 186 tagja van, a kik közül 65 a működő, 39 a rendfentartó és 22 a hivatásos tűzoltóság mind elméletileg, mind gyakorlatilag derekasan képezték magukat tűzoltóink. Az V. éves szolgálati éremmel Dr. Derekassy István testületi orvos, Szikszay Aladár és Bazsek Lajos dekoráltattak. A testületet különféle hivatalos elismerés érte a tüzeseteknél kifejtett odaadó működésükért, így a hadházi nagy tüzeset tovaterjedését is ők gátolták meg. Az egyesület vagyona 48025 kor. 20 fillér.

Virág kocsi korzó Debreczenben.

Nagy világvárosokban láthatunk csak olyan dolgot, melyet a nőegylet jövő hó 9-én a cseresznye ünnepélyvel kapcsolatosan rendez. Ez a virág kocsi korzó lesz. A cseresznye ünnepély délután 3 órakor a virág kocsi korzóval kezdődik. Debreczen s a vidékfogat és kocsi tulajdonosai vesznek részt ebben a nálunk még nem látott korzóban. A Margit-fürdőtől indul ki a kocsi korzó. A nagyerdei fasorban két oldalt a közönség foglal helyet. A rendre huszártisztek lóháton ügyelnek fel. A rendezőség holnap felhívást intéz a kocsi s fogat tulajdonosokhoz, hogy vegyenek részt a kocsikorzóban. Felkéri a debreczeni gazdaközönseget, hogy a debreczeni magyar jellegű domborítsa ki s vegyen részt echós szekeireivel s ötös fogataival. A legszebben feldiszített kocsit egy ez alkalomra alakított bíráló bizottság jelöli ki s a legszebben díszített kocsi tulajdonost egy arannyal himzett selyemzszlóval tünteti ki a bizottság. A virágkocsi korzót Nedetzky Ferencz a Vilmos huszárezred kapitánya rendezti.

Az aradi gazdák a honvédsiroknál.

Az a derék gazda csoport, mely legnagyobb részben a vértanuk városából, másrészt csanádi, békési gazdák csoportjával is kiegészítve járult a debreczeni gazdasági állapotok tanulmányozására, méltónak bizonyult az aradi névre. Arad ugyanis a magyar hazafiság legszentebb áldozati oltárát is jelenti. Az aradi gazdák e szentelt helyről hoztak koszorút a magyar szabadságharcz debreczeni vitézeinek a sírjára és ma reggel lelkesült érzések között koszorúzták meg a debreczeni honvéd

sirokat, melyeknek hantjai alatt a végtetes debreczeni csatában elvérzett honvéd bajnokaink nyugszanak. Az aradiak által nyújtott koszoru egyik legszebb dísz lesz a honvédsirokon.

Országos mozgalom indítása a debreczeni egyetem mellett.

A debreczeni református egyetem javára a jövő hónap elején egy hangversenyt rendeznek. Ezen hangverseny részleteinek megbeszélése végett dr. Bartha Béla értekezletet hívott össze vasárnap délelőtt a kollegium tanácstermében. Az értekezleten igen szép számmal jelentek meg a debreczeni közügyek vezetői közül. Dr. Bartha Béla szép szavakkal üdvözlölvén az egybegyűlteket, felkérte Márk Endrét, hogy tájékoztassa az egybegyűlteket a hangverseny részletei felől. Márk Endre elsősorban felvetette, hogy vajon az egybegyűlteket helyeslik e, hogy a debreczeni református egyetem ügyét ily hangverseny és ünnepély rendezésekkel tartsák felszinen. Több felszólalás történt, névszerint Dobieczy Sándor, Erős Lajos, Vecsey Imre, Sinka Sándor, Zádor Lajos, Kovács Lajos, dr. Bakonyi Samu, dr. Kenézy Gyula, Kozma László szölköttek a felvetett kérdéshez s mindannyian helyeselték, elfogadták azt. Elhatározták, hogy a két estére terjedő hangversenyt június hó 1-ső és 7-dik napja között tartják meg helyi erők bevonásával, de Fedák Sári és Rákosi Szidi budapesti művésznők közreműködése mellett. A nőegylet is közreműködik. Tekintettel a jótékony célra a helyárat 50%-al emelik. Ezután megalakították az ünnepélyt rendező bizottságot de melynek az alakítása előtt Erős L. ev. ref. teológiai dékán oly eszmét vetett fel, mely megérdemli, hogy a legszeleesebb körben foglalkozzanak vele. Javasolta ugyanis, hogy a most megalakított bizottságnak legyen állandó jellege azon célból, hogy a debreczeni egyetem létesítésének kérdését állandóan felszinen tartsa, de másrészt e mozgalomnak az országos jelentőségét is biztosítsa, A bizottság tagjaivá beválasztottak: dr. Bartha Béla, Márk Endre mint elnökök, Dobieczy Sándor, Erős Lajos, Vecsey Imre, Sinka Sándor, Kovács Lajos, Zádor Lajos, dr. Kenézy Gyula, dr. Bakonyi Samu, dr. Benedek János, Kozma László, Oláh Károly, Aczél Géza, Bosznay István, dr. Gulyás István, dr. Kérészy Zoltán, Balogh Ferencz, Than Gyula, ifjabb Móricz Pál, Szini Péter, Harsányi Sándor, Mácsai Sándor, Kun Béla, Tóth László, Rácz Lajos. A júniusi hangversenyekre a jegyek Zádor Lajos üzletében válthatók.

A kaszinó közgyűlése.

A debreczeni kaszinó tegnap vasárnap tartotta közgyűlését, melynek egyik főtárgya a tisztújítás volt. A tisztújítást egyhangulag ejtették meg s úgy az elnökséget, mint a választmányt újból megválasztották.

Esküvő.

Balkányi Emil dr. kerületi orvos június hó 2-án d. e. fél 11 órakor esküszik örök

hüségét Budapesten a Dohány utcai izr. templomban Bödi Ellának, a debreczeni színház volt kedvelt primadonnájának.

Az izr. nőegylet közgyűlése.

A debreczeni izr. jótékony betegsegélyező és ápoló nőegylet vasárnap d. u. 3 órakor dr. Balkányi Miklósné elnökő vezetésével tartotta meg évi rendes közgyűlését, melyen az elnöki jelentés beszámolt az egylet mult évi működéséről. Az évi számadások bemutatása után megállapították a jövő évi költségvetést, mire a közgyűlés véget ért.

Halálozás.

Bihar-Diószegegről vettük a gyászjelentést: Sugár Gyula és gyermekei: Mariska, Gyula és Elvira; ugyszintén Zsoldos Alajos és neje Galamb Borbála, mint férj, gyermekek és szülők: úgy a saját, mint a nagyszámu rokonság nevében is: fájdalomtól megtört szívvel tudatják a hü nő, pótolhatatlan édes anya, felejtethetlen jó gyermek s kedves rokon: Sugár Gyulsné született Zsoldos Mariskának a folyó évi május 18-án délután 4 órakor hosszas szenvedés után életének 31-ik, boldog házasságának 12-ik évében, Bihar-Diószegezen történt gyászos elhunytát. A felejtethetlen kedves halott főlei részei, folyó hó 20-án délután 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint a bihar-diószegei sírkertben örök nyugalomra tétetni s az engesztelő szent mise áldozat az elhunyt lelki üdvéért, a folyó hó 27-én reggel 8 órakor fog a bihar-diószegei róm. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatni, mely végtisztességtételre az elhunyt rokonait s ismerőseit bánnatos szívvel meghívjuk. Bihar-Diószege' 1901. Május 19 én. Az örök viágosság fényeskedjék neki.

Ember a vonat kerekei alatt.

Vasárnap este a Debreczenből induló személyvonat Sáránd és Mike-Pércs között Faragó András 45 éves napszámot elgázolta. A szerencsétlenül járt napszámot ma reggel találták meg. Beszállították a kórházba, hol egyik lábát azonnal amputálták, de így sem fűznek sok reményt életéhez, mert több súlyos sérülést szenvedett. A rendőrség vizsgálatot indított az ügyben.

Kik jönnek a hirlapírók közgyűlésére.

Mint ösmeretes a vidéki hirlapírók országos szövetsége közgyűlését pünkösöd második napján e hó 27-én tartja Debreczenben. — Ez alkalomból az ország minden részéből Debreczenben gyűlnek egybe a sajtó munkásai. A gyűlésen megjelenésüket már bejelentették a hirlapírók. A város vendégei lesznek ez alkalomból a következő hirlapírók: Szegedről: Kulinyi Zsigmond szövetségi elnök, Palócz László titkár, Békefi Antal, Kisteleki Ede, Gallovich Jenő, Reininger Jakab, Ujlaki Antal. Győrből: Szávay Gyula alelnök, Rummy Sándor, Pogány Mihály, Ujlaki Géza, Mailender Izidor. Pécsről Lenkei Lajos. dr. Ranay Kálmán, Salgó Sándor. Temesvárról Barát Ármán alelnök, Osztie Andor, Szombathelyről Kaffehr Béla, Füredi Béla, Königstädter Ottó, Nagyváradról Sas Ede, Márton Manó, dr. Várady Ödön, Vidovits Gyula. Kassáról Miklós Gyula, Szathmáry Zoltán, Hajnóczy József, Liptó-Szent-Klósról dr. gróf Matuska László. — Szabadkáról dr. Milkó Izidor, Braun Herik. Fiuméből: Hegyi Jenő, Kemény Ödön. N.-Beeskerekéről Mayer Rezső, dr. Brajjer Lajos. Tordáról Lovassy Andor. Szalontáról Szikszay Géza, Czajlik György, Nagy Már-

ton. Aradról dr. Radó Károly, Benedek Árpád, Faragó Rezső, Németh Péter. M., Szigetről Szépfaludy Ö. Ferencz, dr. Kun Béla. Miskolcra Forster Rezső. Sopronból Rábel László, dr. Arnhold Károly. Szentéről Bánfalvi Lajos. H.-M.-Vásárhelyről Bibó Lajos. Sz.-Udvarhelyről Becsek Aladár. Zombolyáról Kerényi Miklós. Siklósra Rédei Károly. Gyöngyösről Dudás Adolf. Verseczről Perjessy Lajos. Zomborból Oblát Károly. Kolozsvárról Petrán József. Bőszörményből Porcsalmi Gyula. A vendégek 26-án este a gyorsvonattal érkeznek Debreczenbe.

Zenedei tanárok nyugdíjalapja.

A debreczeni zenede tanári karának segély és nyugdíjalapja javára f. hó 7-én tartott hangverseny alkalmából felül fizettek: Hacskovics Ivánné urnő 6 kor., László Albert és Markovics Károly urak 5-5 kor., Bosznay Károly ur 3 kor., Balla Bertalan, Darvas Izidor, Fried Lajos, Szántó Győző, Térei József és Werlin Sándor urak 2-2 kor., Fischer Irén k. a. és N. N. ur 1 kor. 20 fil., Tóth Kálmán ur 1 kor., Márton Gyula ur 60 fil., N. N. ur 40 fil., Weszprémy Zoltán ur 5 kor., együtt 40 kor. 40 fil., mely adományért fogadják a zenede hálas köszönetét. Debreczen, 1901. május 12. Tóth Béla a depr. zenede pénztárosa.

A nőegylet cseresznye ünnepélye.

A debreczeni jótékony nőegylet — mint ösmeretes nagyszabású jótékony ünnepélyt rendez jövő hó 9-én a nagyerdőn. Az ünnepély rendezősege serényen működik s az eddig kiszivárgott hírek is felkeltették az érdeklődést eziránt a nagyszabásúnak ígérkező ünnepély iránt. Ötletes, érdekes látványok lesznek az ünnepélyen s egész délutántól késő estig szórakozhat a közönség. A rendezőbizottság az ünnepély helyéül a nagyerdei parkot kérte ki a tanácstól, mely a park elzárására megadta az engedélyt. Az ünnepély területére csakis belépő jeggyel léphet a közönség. Egy ilyen belépő jegy ára 60 fillér. Ezzel a jeggyel mindenfelé szabad lesz a járás kelés. A nagyerdei parkot ez alkalomból sátor-táborra alakítják. Lesz ott bajor, székely sátor, Makkhetes csárda, Virágsátor, Secessiós sátor, Barnum sátor, melyek mindenikében debreczeni szép fiatal urasszonyok és leányok végzik az elárulást. Ezeket a sátorokat nagy körben állítják fel s középen lesz a variete színház nyitott színpaddal, hol működvelő ifjak és hölgyek egész délután előadást tartanak. A fentiek elmondásával csak nagyjában vázoltuk az ünnepély programját, melynek kibővítésén még mindég dolgoznak úgy, hogy a cseresznye ünnepélyen lesz szórakoztató, mulattató höven.

A kor. betegsegélyző pénztár rendelő intézete.

Mig az ipari és gyári alkalmazottak betegsegélyt való segélyezéséről szóló t. cikk módosításának ügyét daczára az augettesnek és a minden oldalról hangoztatott sürgősségnek ugylátszik ad graecas calendas elmosta az „Adria,” addig, a mi kerületi betegsegélyző pénztárunknak ügybuzgó vezetősége kötelességének vélte azon szomorú állapoton segíteni, melyben a vidéki hasonló intézmények csaknem kivétel nélkül vannak. Mindenek előtt szakított azon régi egészségügyi szolgálati rendszerrel, a mely mig egyrészt a pénztárra nézve nagyon költséges volt, másrészt a betegek legnagyobb elégedetlenségét vonta maga után. Megtette a szükséges intézkedéseket arra nézve, hogy a pénztárt a szimulánsok ki ne használhassák, evégből elhatározta, hogy a

betegeknek az eddigi orvosi rendelő órákon is egy a város kellőközepén lévő minden egyes tag által könnyen hozzáférhető helyen orvosi segélyt biztosítson berendezte saját helyiségében (Kossuth-u. 9.) a ker. b. p. „Rendelő intézetet létesít.” A rendelő intézet már is megkezdte áldásos működését.

Elszámolás.

A magyar szentkorona országainak veres kereszt egylete debreczeni választmánya által 1901. április 25. és 26-ik napján rendezett működvelő előadásokról: Bevétel volt 1482 kor. 40 fillér. Kiadások 1068 kor. 40 fillér. Jövedelem 414 korona. Ezen alkalomból kedves kötelességünknek tartjuk választmányunk nevében a mélyen tisztelt közreműködő urnők, urhölgyek és uraknak, valamint a cs. és kir. 39-ik gyalogezred parancsnokságának és a sikeres összeállítás és rendezésért Odry Árpád urnak a legmélyebb köszönetet nyilvánítani. Debreczen, 1901. Május hava 18-án. Váradí Szabó Jánosné elnök. fenyéri Zádor Lajos pénztárnok.

Pár szó a Turul-esethez.

A következő sorokat vettük: Hogyan kellene pártolni a hazai ipart? Én megpróbálom fejteni ezt a problémát. Először is ne engedjék meg, hogy Csehországból évente azt a sok papirezipót, amelyeket nálunk drága pénzért adnak el — behozzák. Ezen cipőket csakis Magyarország részére készítik ott, mivel a esehék ilyen cipőkkel kivernek őket az országukból. Hassanak továbbá oda, hogy Magyarországon kellő mennyiségben legyenek bőrgyárak, nehogy külföldről kelljen a bőrt vásárolni. Így szubvenczió nélkül is tisztességesen megélhetnének a cipőgyárak és a kisiparosok is. Ezzel a betegség meg volna gyógyítva. Ez a fölfogása egy magánzónőnek.

A zilahi pár hangversenye Debreczenben.

Debreczen város közönségének rövid idő múlva ritka élvezetben lesz része. Zilahi Gyula a Nemzeti színház jeles művésze, a debreczeni közönség feledhetetlen „Yülje” rendez Debreczenben hangversenyt. A hangversenyt jótékony célra rendezi, a Tanítók házában alapított zilahi szoba alapja javára. A hangversenyben közreműködnek Zilahi Gyulán kívül Zilahi Gyuláné Singhoffer Vilma a m. kir. opera kitünő énekesnője és Tarnay Alajos országos híru zongoraművész. A hangverseny műsora nincs még véglegesen megállapítva, valamint az sem, mikor lesz. Eddigi megállapodás szerint a hangverseny június hó vége felé lesz a „Dobos” pavillonban. Az érdekesnek ígérkező hangversenyre már most felhívjuk a közönség figyelmét.

A hűtlen asszony gyermekei.

Varga Gábornénak. kit a megcsalt férj baltával sebesített meg, — három gyermeke volt lelencházi gondozásba, sőt még egy idegen gyermeket is gondozott, úgy hogy havonta többet kapott 40 koronánál. Az asszony kétségbeesetten kérte a gyermekek állami gondozásba vételét s nagyon utánna járt, hogy a betegesférje bemenjen a kórházba hogy, hűtlensége miatt ő is a kórházban lévén, a 4 kis gyermek gondozatlanul maradt, de a II-dik ker. rendőr kapitányság azonnal intézkedett, hogy az anya büne miatt az ártatlan gyermekek ne szenvedjenek s elhelyezte őket jó kezekbe.

Póstyén

európa-hírű kénes iszapfürdőit a t. közönség különös figyelmébe ajánljuk. Specialitása: lokális iszapfürdői egyes testrészekre, melyek nagy jelentőséggel bírnak és a legsúlyosabb kóros esetekben is eredményesek. Ezen iszaptag fürdők hőfoka szabályozható s így a leggyengébb szervezetűeknél is ugyanazon gyógyhatással alkalmazhatnák. Póstyén fürdő javallva van: csusz, kőszvény, ischias, csonttörések stb. eseteinél, mely bántalmaknál csodálatos eredmények értek el. Rendelkezik új és legtökéletesebb fürdőberendezésekkel, van színház, 2 zenekar, vill. világítás, penzió. Budapesttől közvetlen vonattal 3 1/2 óra alatt. Prospectust és bővebb értesítést szívesen ad a fürdőigazgatóság.

Kamarai közlemények.

A kassai 6-ik hadtest intendánsága értesíti a szállítókat, miszerint, f. hó 28-iki lejáráttal 4,700 kubik méter kemény tüzfára és az azokat tartó rudakra nyilvános árlejtést tart.

A magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetősege a Kis—Czell álmóson létesítendő hat állásos mozdony-szin vas fedél szerkezeteinek előállításához szükséges munkák végrehajtására f. évi június 1-sői lejáráttal nyilvános árlejtést hirdet.

A nagyszöllősi m. kir. államépítészeti hivatal a kassa-jabloniczai állami közút 1-ső sz. köhid helyreállítását 650 K. 27 f. összeg erejéig engedélyezte.

A m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság a nagykarolyi dohánybevaltó hivatal telepén létező I. sz. raktár kibővítését és a II-ik sz. raktár átalakítását összesen 27,573 k. erejéig f. év június 15-iki lejáráttal vállalkozóknak fogja kiadni. Az építésnek f. év szeptember 30-ik napjára be kell fejezve lenni.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az összes repce kenő-olaj hordók megvéjelére f. év június 15-iki lejáráttal nyilvános pályázatot hirdet. A különböző városok szertáiraiban levő hordók összege 6000 db. Debreczen, 1901. május hó 18. Kereskedelmi és I. parkamara.

Mi szükséges minden hölgynek?

Szép, tiszta, üde arcbőr. Ez a legkönnyebben és legbiztosabban az egész világon elismert és kedvelt Földes-féle Margi-t-krém használata által érhető el. E törvényesen védett arczkenőcs sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, a szeplőt, májfoltot pattanást és az arcz mindennemű tieztátlanságát pár nap alatt eltávolítja, a ráncokat kisimitja és az arcznak finom, fiatal, rózsás színt ad. Nagy tegeiv 2, kicsi 1 korona. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerertárban.

Egy gazda levele a gazdáknak.

— Válasz. —

Fenti czimen lapunk egyik gazda munkatársától, ki évtizedek óta foglalkozik a gazdász ifjuság nevelésével, a gazdálkodásra vonatkozó több rendbeli hasznos cikket közöltünk. E cikkekben foglaltakra most levelet küldött be szerkesztőségünkbe Szöllősi Rezső gazdálkodó. Ez a válasz így hangzik:

Tisztelt Gazda társ ur!

Nem tudom ugyan, hogy kihez van szerencsém, de föltételezem a cikkkezőről, hogy idősebb gazda lesz mint én; engedje meg, hogy egyes adatokra az ellenkező fölvilágosítást és észrevételeimet megtehessem.

Hogy a cikk milyen talajra van írva, nem tudom. Én fekete földre fogom megjegyzésemet kiterjeszteni.

(Fejlődés:) Az őszi vetés kedvezőbben fejlődnek mint a tavaszi: ezt az állítást nem fogadom el, nem pedig azért, mert az őszi vetés télen át csak elszányul, sőt legtöbb esetben el is vénül, s tavasszal nem indul mindjárt fejlődésnek, hanem kikell neki heverni azt az akadályt, melyet télen elviselt az elszányulásban és mint mondtam gyakran az élvénülésben. Míg a tavaszi vetemény elvetéstől kezdve kikell és egyöntetűleg fejlődésnek indul, elősegíti még az a körülmény is, hogy a vetés ideje alatt egy kis meleg esőt is kap, míg az őszinél ki van zárva, hogy mást kapjon, mint hideg esőt.

(Trágyázás:) Megerősítem a trágyázásról írt dolgokat, csak a műtrágyázásnál fogok egy kis eltéréstől nyilatkozni, u. i.: műtrágyát ősszel szórni, nem hogy nincs értelme és haszna, de egy elveszett munkát végeznénk vele és kidobnánk az árat haszon nélkül. Ugyanis a szuperfoszfátnál a téli nedvesség a foszfátot feloldja, azonban el is párolog a levegőben, és a földben nem marad hasznos dolog belőle semmi. Ezt a dolgot pedig nem a levegőből írom, mert több éven keresztül próbáltam, de a haszon nem volt látható.

(Tavaszi szántás:) Gazda társ ur azt írja, hogy elég gruberezni avagy eksztirpátorozni az őszi szántást vetésre. Nem hogy nem elég, hanem okvetlen szántani kell kivéve a kapás növényeket: (kivéve a dohányt:) mert itt is szántani kell okvetlen. A kapás növények meg lesznek oldva és mentve így is, úgy is az elgázolástól kézi erővel, míg az apró magnál ez ki van zárva; már pedig az eksztirpátor vagy gruber a gaznak csak a felső részét nyesi el és a gyökerei a földben maradnak és az apró magot megelőzve fejlődésnek indul és elnyomja az apró magot a fejlődésben, ismét ott vagyunk, hogy nem árpát vagy zabot termeltünk, hanem vad repszét és sok más gurdint.

(Gabona megdülés:) Hogy dült gabona ne legyen, attól nem tud a gazda óvakodni, egyedül a mindenható. Elkövetnek a mai gazdák mindent, hogy azt a szerencsétlenséget elkerülhessék, dehasztalan. Föltéve ha május 20-tól fogva semmiféle szesz zivatar nincs, vagy pedig ha minden szál gabona melé egy rendőrt állítanak és a tablákat külön-külön körül építik Bar-num-féle tető nélküli sátrakkal. Tisztelettel Szöllősi Rezső gazdálkodó.

Egy tanítónő szenvedései.

Planegg (München mellett.)

„Rövid idővei ezelőtt sokat kellett szenvednem, miáltal tanítónői kötelességem teljesítése nagy nehezemre esett. A legnagyobb mértékben vérszegény voltam, a legcsekélyebb, legkönnyebb munka rendkívül kifárasztott, gyakori kábulás- és aléltságnak voltam kitéve, ezenkívül nagyon heves rheumatikus fájdalmak gyötörték, amelyek éjjeli álmomtól megraboltak, amire pedig igen nagy szükségem volt. Továbbá balkezem két ujja egészen meg volt meredve. Minden kezelésem daczára állapotom legcsekélyebb javulását sem konstantálhattam és próbát tettem a Pink-labdaesokkal. Boldog vagyok, hogy megmondhatom önnek hogy állapotom, miután néhány dobozzal bevettem, jelentékenyen javult. Erőm lassanként visszatért és rheumám majdnem teljesen elmúlt. Most már csak nagyon könnyű fájdalmat érzek a balkaromban, és kérem küldjön még 2 dobozzal az ön labdacsából, amelyek, meg vagyok győződve, ismét helyre fognak engem állítani.“

Igy fejezi ki magát Busch Fanny asszony, tanítónő Planeggben, Gumstrasse 43/B. Bajai a vér elszegényedéséből eredtek, amiből így foku vérszegénysége származott. A már magában véve is hátrányosan működő vérszegénység annyiban képezhet nagy veszélyt, amennyiben az abból keletkező gyengeség vagy más betegségek kitörését, mint ezen esetben a rheumát előmozdítja. Mit kell itt cselekedni? A baj gyökerét kell kifürkészni. Ha elszegényedett vére van, úgy meg kell azt gazdagítani. A legjobb eszköz ilyen esetben ezen gyarapodást oly gyógyszerrel várni, amely bizonyítékokat nyújtott már erre nézve és a gyógyszereseket ezreik tudják felmutatni, t. i. a kitűnő vérmegújító szertől, a Pink-labdaesoktól, amelyek nagyon kitűnőek vérszegénységnél, sápkórnál, neurastheniánál, gyomor- és bélbetegségnél, mindennemű tuleröltetésből származó általános gyengeségnél. Kaphatók minden gyógyszertárban, valamint az ausztria-magyarországi főraktárban **Török József** gyógyszertárában **Budapest, Király-utca 12 sz.** dobozonként 1 frt 75 krért vagy 6 doboz 9 frtért.

CSARNOK.

A kurta nemesek földjén.

(Regény.)

A „Debreczen“ számára írta:

Iffabb Móricz Pál. (9.)

Hirtelendy Tamás nem így gondolkozott. Ha jó komái, jó czimborái megkérték, már szegényből sem tagadta meg a váltók aláírását. Hisz oly jó komák, oly jó pajtások,

oly jó sógorok voltak ezek mindnyájan. Tamás napján, vagy a tanyai vadászatokra mindig seregestül köszöntettek be. Hát a neve aláírását, hát hogy is tagadhatná meg tőlük? Aztán később tapasztalta, hogy a tollszár kis aczélos hegyével is lehet sirt ásni. De későn jutott e tapasztalatra. Azt hitte: szive szakad meg, mikor látta, szép, nemes lovai immár a más kocsiában tánczólnak. — És mikor földjén a kalászos táblák között utoljára sétált el, azt a zizegő, melabus hangot sem felejtí el soha, melyet az aratók fényes aczélszárja suhogott a fülébe. Mintha csak a szívet metszette volna kettédet minden kaszacsapás. Az ősi föld termését már másnak aratták le. Az ősi föld barázdái közül ezután, ősz beálltával, más riogatja ki a vörös nyulakat. Más gazda vetteti a buja televénybe az ekéket is.

Hirtelendy, mikor így a földet elvesztette, akkor érezte, hogy mindent veszített. Mert hisz a magyarnak, a magyar birtokosnak mindene a föld. Ehhez kapcsolódik a léte, az önállósága, függetlensége. Hát miért bannak mégis oly könnyelműen, oly kegyetlenül véle? Ez a föld teljes szeretetet, odaadó munkát érdemel.

Szegény Hirtelendy! A házi békéje is örökre megfenésedett. Felesége, a kevély asszony, mindég két marokkal dobálta az üres húságokra a pénzt, midőn pedig a föld elfogyott, férjét okolta ez az asszony is. Az asszony a hires Besgyány familiából származott. Ezen familia igen elterjedt Mezősön. Minden időben oly szaporák voltak, hogy a választásokkor mindig külön zászlóalatti nagy csapatot képeztek ezek a fokosos ármálisták. Ugye lehet: ezért is nevezik őket meg manapság is Besgyány-hadaknak.

A szikár Besgyány Lidi ebből a családból származott. Szívbeli felfuvalkodottsága nem ismert határt. Önző és kevély volt, amellet, ha érdeke kívánta, alázkodott s. Pazarló a pompában, de a cselédséggel, a szegénységgel szemben zsugori Barha két rakott szekéren elfert, mi jószágot, a kevély Lidi asszony, a gazdag Hirtelendy házhoz vitt, mégis mindig azzal kevélykedett:

— Mi Besgyányok így! Mi Besgyányok úgy!

Pedig a Besgyány-had sohasem tartozott a négylovas familiák közé. Amde mivel számosan hordozták a nevet és a sok apróatyafi egy-egy ravaszabb, tanultabb Besgyány vezetése alatt mindenkor együtt tartott, azért mindig került közülök valaki a városhoz, a vármegyéhez, az egyházhoz befolyásosabb

3 frt 65 krig, valamint állandóan a legújabb fekete, fehér és színes „Henneberg selymek“ 65 krtól 14 frt 65 krig -- méterenként — sima, sávós, kockazott, mintázott damastok stb.

Menyasszony selyem	65 krtól	—	14 frt 65 krig
Selyem-damaszt	65	—	14 „ 65
Selyem-kelmék öltönyöknek 8 frt	65	—	42 „ 75
Selyem-foulard nyomtatással	65	—	3 „ 65
Báli-selyem	60	—	14 „ 65
Selyemgrenadia	80	—	7 „ 65

méterenként portó és adómentesen a házhoz. Minták postafordultával, Schweizba kétszeres levélpostá.

G. Henneberg, se yem gyá os, **z ú ich**

[cs. és kir. udvari szállító.

Foulard selyem 65 krtól

hivatalnoki rangban. De közülük nem is egyet emlegettek a nép zsarolói között.

Szerencse, hogy a lány, az említett Hirtelendy Erzse, inkább apja fajta volt. És az anyai kényeztetés ellenére is inkább házias, igénytelen leányka maradt. Idővel méltó gazdaszony bármely mezősi nemesi házban. Azonban, midőn a Hirtelendy vagyon elpusztult, mert csak némi roncsokat menthettek meg, Ormós Miklós teljesen elmaradt a háztól. Bárha Ormós előtt nem volt közömbös a leány. Ámde ő a Hirtelendy vagyonra, a gazdag buzatermő földekre is számított. Oda fordult tehát, a hol a vagyont biztosították. Most ezért is vendégeskedett oly sűrűn Dalmyéknál. A mezősiek általában véve helyeselték az eljárását.

— Folyt. köv. —

Nyilttér.

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin beregm uradalomból.

Dr. Kétly, dr. Bókay, dt. Widerhoffer

tanár urak és számos orvosi tekintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitűnő sikerrel ajánlatuk

a Szolyvai gyógyforrás

köszvény, hólyag és vizeleti szervek bajainál, vesebajoknál, csukorbetegség, húgyhomok, epekö, a torok és tüdőszervek bántalmánál, étvágytalanság és gyomorbetegesnél.

Kitűnő asztali víz.

Kapható minden ásványvízkereskedésben.

Ajánlok

valódi legfinomabb, enyhe

Kornyarévai alpesi sajtot

a kornyarévai magas hegyek közt felállított, az államtól segélyezett, sajt gyárából. 5 kilogramonként bérmentve minden postai állomásra 6 koronáért. Nagyobb vételnél aránylag olcsóbb. Ezen sajt enyheség, jó íz és tartósság tekintetében felülmúlja a hírneves puha sajt fajokat és mint asztali sajt legmelegebben ajánlható.

Schwab Károly

Karánsebes.

Thurzó fürdő

háziilag kezelt

KLIMATIKUS GYÓGYHELY.

Hidegvízgyógyfürdő.

Szepesmegye déli részén fekszik 572 méter a tenger színe fölött, pompás nagyterjedelmű és fenyveserdő közepette. — Kitűnő forrásvíz. Állandó fürdőorvos. dr. Szemere Béla.

Évad május 15-étől szeptember végéig.

Vasuti állomás: Gölniczbánya-Thurzófürdő. Posta- és távirat-állomás. — Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Menesdorfer Károly. Gölniczbánya (Szepesm)

Új cserépfedő.

Van szerencsém a n. é. közönség, építész urak, kőműves mesterek és a háztulajdonos urakat értesíteni, hogy Debreczenben megtelepedtem és mindenféle a

cserépes

szakmába vágó munkálatot a legnagyobb szakértelemmel, mérsékelt díjak mellett teljesítek.

Elfogadok bármilyen cserépfedéseket, új átrakást vagy akár milyen javításokat. Új cserepezésért és átrakásért egy évi jótállást vállalok.

Házfedelek jókarban tartását évi mérsékelt díj mellett elfogadok.

Pontos és jó munkáért kezeskedve, kérem a n. é. közönség becses pártfogását.

Tisztelettel

KOMPANEK JÓZSEF

cserépfedő mester.

V. ker. homokkert-utca 121. szám.

Levelező-lapon való értesítés után az illetőknél azonnal megjelenek.

Egy jó menetelű, 16 év óta fennálló

vegyeskereskedés

Bujon. Szabolcsmegyében, posta helyben, egy ház, a melyben az üzlet helyiségen kívül lakásnak 3 szoba, konyha van; külön fedél alatt egy raktár; sütő konyha, melyben egy pékemence van [s így esetleg jól kiadható]; egy jól betonozott aljjal ellátott kopincze, felette farakhely és tengeri kas, külön bádogozott fedél alatt egy 4 drb jószágnak való istálló, kamara, padlás [gabona rakodáshoz is alkalmas], az udvaron két vedérszeikesztett kut, répa és krumplis verem minőgy vékásnagságu konyhakert gyümölcsfákkal, szabad kézből nyugalomba vonulás miatt, igen méltányos feltételek mellett eladó. Értekezhetni: H. Eöszörményben Sebestyén Béla tanító urnál vagy [levélileg is] a tulajdonos Sebestyén Albertnéi Bujon, Szabolcsmegye.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér.

Gőzkazán, cséplőgép, vetőgépek és mindenféle gazdasági eszközök kijavitását a legolcsóbb ár mellett elvállal **Bondor József** gépész, Piac-utca 26., a főtőzsde udvarán.

Kutjavítások és új kutak teljes elkészítését igen mérsékelt árak mellett elfogad **Ladányi Ferencz** kutmester, Piac-utca 26., a nagytrafik udvarán.

Leányok gépkezeléshez felvétetnek. Czim a kiadóhivatalban.

Egy kis patkányfogó

kutya megvételre kerestetik. Czim József k. hg. u. 52 sz. a. háztulajdonosnál.

Tanoncz felvétetik.

Czim a kiadóhivatalban.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Szőlő bérletre

kerestetik, lakható pajtára szükség nincs. Jó kezelés biztosítva. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Árlejtési hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. miniszter ur Önegyméltósága f. évi május hó 6-án 33478. IV/I. szám alatt kelt rendeletével, a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet pallagi telepén szükséges **butorzatok** elkészítését 14745 korona költséggel engedélyezte.

Ezen munkálatok kivitelének biztosítása céljából, az **1901. évi június hó 3-ik napjának 10 órájára** a gazdasági tanintézet igazgatói helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok vegrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 $\frac{1}{2}$ órájáig a nevezett hivatalhoz anynyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet, általános és részletes feltételek a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczen, 1901. évi május hó 16-án.

Kerpely Kálmán
igazgató.

Gyomorbajban szenvedőknek!

Mindazoknak, kik meghűlés, vagy a gyomor túlterheléséből, hiányos, nehezen emésztendő, nagyon meleg vagy nagyon hideg ételek élvezésétől, esetleg rendetlen életmód által gyomorbajt, mint

gyomorkatarrhust, gyomorgörcsöt, gyomorfájdalmakat, nehéz emésztést, vagy elnyálkásodást kaptak, itt ajánlunk egy jó háziszert, melynek bámulatos jóhatása már évek óta kipróbálva van. Ez az ugynevezett

Hubert Ulrich-féle gyógyfűbor.

Ezen gyógybor kiváló gyógyhatásának bizonyult gyökerekből és jóborból készül, erősíti és élénkíti az emésztőszervezetét az embernek. E gyógybor megszünteti az emésztési zavarokat és elősegíti a vér egészséges ujjaképződését.

E gyógybor alkalmas időben használva, már csirájában elfojtja a gyomorbajt. Ez okból nem szabadna késni ennek használatával. A fejfájás, felbűffögés, felvúvadás, gyomorégés, rosszullet, hányás, melyek az idült gyomorbajosoknál a lehevesebben fellépnek, gyakran már az első ivás után eltűnnek.

Székrekedések és ennek kellemetlen következményei, mint **szorongás, kolika-fájdalmak, szivdobogás, álmatlanság, valamint májvérzések, a lépdaganatok és aranyér fájdalmak, e gyógybor által megszüntetnek. Az emészthetlenséget megszünteti és eltávolítja a gyomorból az alkalmatlan anyagokat.**

Sovány, halvány arc, vérszegénység, gyengeség

rendes következményei a rossz emésztésnek, továbbá a hiányos vérképződés és beteges állapot a májban. Étvágytalanságnál kapcsolatban **ideges lehangoltság és kedvetlenség**gel, valamint a gyakori fejfájás és álmatlan éjszakák miatt sokan tönkrementek már. — A gyógybor a már elgyengült életerőnek új tápot ad. E szer fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálást, élénkíti az anyagcserét és vérképződést, az izgatott idegeket megnyugtatja és új életkedvet ad. — Számos elismerő és köszönő irat bizonyítja ezt.

A gyógyfűbor üvegekben kapható 1 forint 50 krért a debreczeni gyógyszerárakban. E gyógyszerárak 3 üvegenként megrendelésre az ország minden részébe szállítanak. Kapható továbbá: Bagamér, N.-Léta, Derecske Vámos-Pécs, Hosszu-Pályi, Konyár, Sámson, Szoboszló, Kaba, Földes, Nádudvar, B.-Ujváros, H.-Böszörmény, Hadház, Balkány, Érmihályfalva, Székelyhid, Diószeg, P.-Ladány, Egyek, Csege, T.-Polgár, H.-Nánás, Ujfehértó, H.-Dorog, B.-Szt.-Mihály valamint Magyarország minden nagyobb és kisebb városában.

Utánzásoktól óvakodjunk!

Kérjünk mindég

Hubert Ulrich-féle gyógyfűbort.

Az én gyógyfűborem nem titkos szer, alkatrészei a következők: Malagabor 450,0. Borsesz 100,0. Glicerín 100,0. Vörösbor 240,0. Vörös berkenye nedv 150,0. Cseresznye nedv 320,0. Manna 30,0. Aniskapor, Anis. Helénagyökér, Amerikai gyógy-gyökér, Gentiana gyökér, Kalmus gyökér aa 10,0. Ezen alkatrészek összekeverendők.

Szepesmegyében Feketehegy fürdő. Fenáll 45 év óta.

660 méter a tenger fölött.

Vizgyógyintézet.

8 épület, 104 vendégszoba.

Idény: május 15-től szeptember 31-ig.

Külön női és külön fürdőhelyiségek minden lakóházban, összesen 20 forrással. Legkedvezőbb éghajlati viszonyok, fenyves erdők a hegyeken. Különösen jó eredménnyel kezeltetnek: **vérbetegségek, elhízás, tüdő és szivbajok, emésztési zavarok, vesebántalmak, csusz. köszvény, diabetes, idegbajok, nemkülönben infectiosus betegségek.**

Vizgyógyimód. Massage. Gyógytorna. Elektrotherapia. Inhalatió. Tej és gyümölcs kura. Terrain kura. Lég és napkura.

Szórakozás: Hirlapok, folyóiratok, zongora, billiard, fedett tekepálya, lawn-tennis.

Naponta 3-szor cigányzene, hetenként táncszertély.

Teljes ellátás, gyógydíjakkal együtt egy hétre 15-25 forint.
Legközelebbi vasuti állomás Szepes-igló, hol 5 forintért kocsit kapható.
Bővebb felvilágosítással szolgál

Elő és utóévadban
50 % engedmény.

Dr. Bartsch Gusztáv

fürdőorvos.

Özv. Lomniczy Vilmosné

fürdőtulajdonos.

Nyaralóknak.

A fürdő évad közeledtével ajánlom a közönségnek becses figyelmébe ujonnan épült, teljes kényelemmel berendezett

nyaralómat (Ida-villa)

Tusnád fürdőn.

A villa a vasuti állomástól 5 percrenyire, Tusnád legszebb pontján fekszik, gyönyörű kilátással az Olt völgyére. Egyes szobák és lakosztályok esetleg konyhával hétszámra vagy egész évadra bérelhetők.

Értekezhetni a tulajdonossal

Katz Idával

Debreczenben (Kossuth-utca 43.)

Árlejtési hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. Miniszter ur Önegyméltósága f. évi május hó 6-án 334/8/IV-1 szám alatt kelt rendeletével, a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet pallagi telepén a **gáz, víz és lefolyási vezeték** berendezési munkálatait 4942 korona 01 fillér-költséggel engedélyezte.

Ezen munkálatok kivitelének biztosítása céljából, **az 1901 évi május 28 napjának 10 órájára**, a gazdasági tanintézet igazgatói helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik. A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kifizetett nap d. e. 9 1/2 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5 %-ának megfelelő bánatpénz csatoíandó.

A szóban forgó munkálatokra vonatkozó műszaki művelet, általános és részletes feltételek a debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságánál, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Debreczen 1901. május 16.

Kerpely Kálmán

igazgató.

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmfestő és tisztító intézetében
eszközöltetik.

D E B R E C Z E N,

Széchenyi-utca 42.

**Csipke
függönyök
tisztítása**